నాకు దేవుని చూడాలని ఉంది!

రావూరి భరద్వాజ

సత్య ప్రమాణంగా చెబుతున్నా. నామాట నమ్మండి. గడిచిన నాలుగైదేళ్ళుగా— మరీ ఖచ్చితంగా చెప్పాలంటే ఐదేళ్ళుగా నాకు దేవుని చూడాలని ఉంది. మీకీ పాటికి తెలిసే ఉండాలే నేను కాస్త మొండి ముండాకొడుకును. నాది పరమ బండ జాతకం! ఏ పనీ సజావుగా సాగదు. సాగదు గదాని నేనూ వూరుకోను. నా అంతు అదన్నా చూడాలి, లేదా దానంతు నే నన్నా చూడాలి. ఎక్కడో ఏదో మెలిక పడుతుంది. చచ్చీ చెడీ దాన్ని విప్పుకుంటాను. అది విప్పుకునే లోగా, ఇంకెక్కడో ఎవరో పీట ముడి వేస్తారు. దాన్నీ నోపిగ్గా విడదీసుకోవలసిందే తప్ప విసుక్కోవడానికి లేదు. మెల్లగా ఆ పీట ముడిని సరిచేసుకునే వేళకు, మొత్తం దారం జారిపోయి, చిక్కుపడుతుంది. ఏది మొదలో ఏది. కొసో తెలియదు. అదికూడా తెలుసుకునే సరికి అసలా దారం మీదనే ఆపేక్ష పోతుంది. లేదా దాని అవసరమూ తీరిపోతుంది.

అంతకు ముందునుండీ ఈ కోరిక, దేవుణ్ణి చూడాలన్న కోరిక నా మనసు మారుమూలల్లో దాక్కుని ఉన్నదేమో నాకు తెలీదు. ఒకవేళ ఉన్నా మిగతా కోరికల రణగొణ ధ్వనుల మధ్య దీని తాలూకు గుసగుసలు ఉసిరిపోయి ఉండాలి. లోగడ ఎప్పుడూ బలంగా అనిపించలేదు! అలా అనిపించినప్పుడు వూరుకోనూ లేదు

1978 వ సంవత్సరం జులై 5 వ తేదీ బుధవారం ఆ రోజున దేవుణ్ణి చూడ్డానికి నిశ్చయించుకున్నాను. నిశ్చయించుకున్నానంటే ఇదేదో ఏకపక్షంగా నా అంతట నేననుకున్నది కాదు. నా కిప్పుడు ప్రాణమిత్రులు, ఆత్మీయులు, హితైషులు చాలా మంది ఉన్నారు కదా! వీరందరూ కలిసి నన్ను బాగు చేదామని సంకల్పించుకున్నారేమో! ఆ సంకల్పంలో ఒక చిన్న భాగమే నన్ను దేవుని దగ్గరకు తీసుకుని పోవడం. ఇంతకు ముందే తమకు మనవి చేసుకున్నాను. దేవుని చూడాలన్న కోరిక నా లోనూ చాలా కాలంగా ఉండి ఉండాలి. ఆ కోరికను మా వాళ్ళు మేల్కొలిపారు. నేనూ 'సరే' నన్నాను.

ఆ రోజు జులై 5 అని కదూ అన్నాను! బుధవారమనికూడా అన్నాను కదూ! నాకు బాగా జ్ఞాపకం. ఆ రోజు ఉదయం నుండీ పుల్ల చినుకు రాలడం ప్రారంభమయింది. మధ్యాహ్నానికి గాలి ఆ ఈదురు గాలి దెబ్బకు చెట్లు అల్లాడిపోతూ ఘొల్లుమని గోల పెడుతున్నాయి. ఆకాశమంతా వాన మబ్బులతో బరు వెక్కిపోయింది. ఆ బరువును ఆచుకోలేక అప్పుడప్పుడది బాధగా మూలుగుతూంది. మూలగనప్పుడు ఎవరో మెరుపు కొరడాలతో భనేలు మనిపిస్తున్నారు.

9—11—83

"మరీ టీ సన్నారి పోద్ది. పుచ్చుకోండయ్యా! ఈ కాలవు సన్నాసి నాకొడుకులికి పౌరుసం పెద్ద దండయ్యా! ఈ నా కొడుక్కు—రోజూ—ఏం బాబూ వింటున్నారా?" అన్నాడు షాపతను, ట్యూబుకు పంక్చరు వేయడానికి దూరంగా ఉన్న చెట్టు దగ్గరకు పోతూ.

ఈ వ్యవధిలో ఆ కుర్రాణ్ణి, వాడికంటే చిన్నవాణ్ణి కబుర్లలోకి దించాను.

ఈ పదేళ్ళ కుర్రాడి పేరు బ్రహ్మాజీ. ఒంటిమీద చొక్కా లేదు. జుత్తుకు నూనె లేదు. నిక్కరుకూడా గజ్జల్లోంకి పీక్కుపోయి ఉంది. చేతుల నిండా నూనె మసి. ఆ రెండో కుర్రాడి పేరు అప్పారావు. వాడికి చిరిగిన బనీను ఉంది. చేతుల నిండా, ముఖం నిండా, ఒంటినిండా మసి. ఇద్దరికీ అమ్మనాన్న లున్నారు. ఇద్దరికీ అన్నలు, అక్కలు, తమ్ముళ్ళు ఉన్నారు. ఇద్దరూ ఉదయం 7 గంటల కల్లా షాపు కొస్తారు. రాత్రి 9 గంటల దాకా ఉంటారు. పని నేర్పింది కాక, రోజుకు అర్ధ రూపాయి దాకా షాపతను ఇస్తాడట. ఇంటి కెళ్ళి తినొస్తారట. ఎప్పుడన్నా పని మరీ ఎక్కువగా ఉంటే ఇంకో పావలా ఇస్తారట.

"చొక్కా వేసుకోలేదేం? మసి అవుతుందనా?" అన్నాను జాగ్రత్తగా.

అయిష్టంగా అవు నన్నట్లు తలూపారు. అది అబద్ధమని తక్షణమే తెలిసి పోయింది నాకు.

షాపతను చూడకుండా చెరో యాభై రూపాయలూ ఇచ్చాను. వారు ఆ నోట్ల కేసి బెదురుతూ చూశారు.

"నేను అరకు వెళుతున్నాను, సాయంకాలం వస్తాను. అప్పటికి మీరు చిన్న లాగు, చొక్కాలు కొనుక్కుని ఇక్కడే ఉండండి. సరేనా?"

ఒక అరగంట తరవాత కారు బయలుదేరింది. శృంగవరపుకోట దాటాకనే ఘాట్ రోడ్ ప్రారంభం—మున్నని రోడ్డు. అడవి పచ్చదనాన్ని, చిక్కదనాన్ని కలుపుకున్న పరిమళాలు, పసుపు పచ్చని అడవి పూలమొక్కలు, కొండ వాగులు. అక్కడక్కడ చెల్లా చెదురుగా నాలుగో అయిదో గిరిజనుల గుడిసెలు, ఇవేవీ నన్నంతగా ఆకట్టుకోలేక పోయాయి.

చామన ఛాయగా, బక్కగా, బీదగా, జీబురుగా, భయ 'భయంగా పదేళ్ళ బ్రహ్మాజీ, వణికి పోతూన్న అప్పారావూ, వారి పేదతనం... ఇవే నన్నూ నా మనస్సునూ ఆక్రమించేశాయి. తిరిగి మేము శృంగవరపుకోట వచ్చేసరికి దాదాపుగా ఏడు కావస్తున్నది. ఆ షాపు దగ్గర చాలా మంది అప్పటికే గుంపు కూడి ఉన్నారు.

కారు ఆగగానే బిలబిల్లాడుతూ వారంతా దగ్గర కొచ్చారు. బ్రహ్మాజీ, అప్పారావు శుభ్రంగా స్నానం చేశారు. నూనె పూసుకుని చక్కగా తల దువ్వుకున్నారు. కొత్త నిక్కర్లు, కొత్త చొక్కాలు వేసుకున్నారు.

"తన రొస్తారని ఐదింటి నించీ ఇక్కడే...

ఆ పిల్ల లిద్దర్నీ ఆ గుడ్డల్లో చూస్తూంటే ఎంత ముద్దొచ్చారని!

కాస్సేపు అవీ ఇవీ మాట్లాడి, బయలుదేరబోతున్నప్పుడు బ్రహ్మాజీ అప్పారావూ భయం.భయంగా నా చొక్కా కొసను తాకి, నమస్కారం చేస్తున్నప్పుడు ఇద్దర్నీ దగ్గరకు తీసుకుని కౌగిలించుకోకుండా, ముద్దెట్టుకోకుండా ఉండలేకపోయాను. అలా ముద్దెట్టుకుంటున్నప్పుడు వాళ్ళ కళ్ళు ఎలా మెరిశాయంటే—

ఈ సారి నేను దేవుణ్ణి చూడాలనుకోలేదు, సాహిత్య సభలోనూ పాల్గొనాలనుకోలేదు.

• • • •

కనే అమ్మకు కనే రందీ, తినే అమ్మకు తినే రందీ తప్పదంటారు. నా కైతే కందామనీ, తిందామనే లేదు కానీ రాద్దామనే రంది ఉంది. ఈ రందికి ఆరంభ మైతే ఉంది కానీ, అంతం కనిపించడం లేదు. గడిచిన 40 సంవత్సరాలుగా చెత్తా చెదారం చాలా పోగు చేసి పడేశాను. ఇహ చేతులు ముడుచుకు కూచోవచ్చు. కానీ పాడు ప్రాణం అలా కూచో నివ్వదు. పేగుల్లో తీట లాంటి దిది! ఇంకేదో చేయాలనీ, చేయమనీ, ఒకటే రొద. ఈ దిక్కు మాలిన రొదనుండి బయట పడడం కోసమని ఒక పెద్ద నవలా రచనకు ప్రణాళికను తయారు చేశాను. ఈ నవల మూడు భాగాలుగా ఉంటుంది. మొదటి భాగం పేరు "మురికివాడ." రెండవ భాగం పేరు "సంత". మూడవభాగం పేరు "కనకపు సింహాసనం'. ఈ నవల 1942 వ సంవత్సరంలో ప్రారంభమయి 1982 వ సంవత్సరంలో ముగిసి పోతుంది.

ఒక నలభై సంవత్సరాల జీవితాన్ని—ఆంధ్రదేశపు సామాజిక, రాజకీయ జీవితాన్ని—ఇందులో చిత్రించా లన్నది నా ప్రయత్నం. ఈ ప్రయత్నం సఫలం కావడానికి గ్రంథ గత జ్ఞానం మాత్రమే సరిపోదు. అనుభవం కావాలి. రకరకాల ప్రాంతాల ఆనుపానులు తెలిసి ఉండాలి. మనుషులు వారి ఆర్థిక స్థితిగతులు తెలిసి ఉండాలి. ఇవి తెలుసుకోవడం కోసం నేను రాష్ట్రంలోని చాలా మారుమూల ప్రాంతాలలోకూడా తిరగ వలసి వచ్చింది.

ఈ నవలలో ఒక చోట బాగా వెనుకబడిన ప్రాంత ప్రజలూ, వారిని దోచుకు తినే మైదాన ప్రాంతపు వ్యాపారస్థులూ వస్తారు. ఈ వివరాల సేకరణ కోసం శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు ప్రాంతాన్ని ఎన్నుకున్నాను.

1982 ఏప్రిల్ 10 వ తేదీ శనివారం.

శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టును చూసి ఆశ్చర్యపోయాను. ప్రకృతిని మచ్చిక చేసుకోవడం కోసం మానవుడు చేస్తున్న ప్రయత్నాలు ఈ రూపంలో ఇక్కడ కనబడుతున్నాయి. ఎత్తుగా కట్ట, దాని వెనక గోదావరి జలాలు—అవి కాలవలోకి దూకుతూ, పరుగెడుతూ పొలాల్లోకి చొచ్చుకు రావడం...కాలవ కట్ట మీదుగా సుమారు 25 కిలోమీటర్ల దాకా ప్రయాణం... చివరకు స్వర్ణనది దాకా వచ్చాం. అక్కడో "అక్విడక్టు నిర్మిస్తున్నారు. అక్కడున్నకూలీలను కలుసుకున్నాను. కలుసుకుని కబుర్లలోకి దింపాను. అలా దింపినందుకు గుత్తేదారూ, అతని మేస్త్రీ, నా వేపు గుర్రుగా చూస్తున్నారు.

వాళ్ళు చెప్పిందాని సారాంశం ఇది.

వారిది పాలమూరు. తరతరాలుగా రెక్కల మీదనే ఆధారపడి జీవిస్తున్నారు. పొలాలు లేవు. ఉన్నా పండవు. పండినా 'దొరలు' దక్కనీరు. పంట ప్రజకు దక్కితే మాట వినరని దొరల భయం. ఏడాది కొకసారి గుత్తేదార్లో, వారి మేస్త్రీలో వస్తారు. పచ్చి మనిషికి వేయి రూపాయల చొప్పున అప్పిస్తారు. ఈ అప్పును నెలకు వంద, పాతిక రూపాయల చొప్పున ఎనిమిది మాసాల్లో తీర్చుకోవాలి. ఇలా తీర్చుకోవడానికి, ఆ గుత్తేదారు పని చూపెడతాడు. ఈ పని ఉదయం 6 గంటలకు ప్రారంభమయి, సాయంకాలం ఆరు గంటల దాకా ఉంటుంది. ఈ పని చేసినందుకు కూలి డబ్బు లంటూ గుత్తేదారివ్వడు. ఉదయం పది గంటల కొకసారి, సాయంకాలం నాలుగ్గంటల కొకసారి పశువులకిచ్చే మడ్డికూడు లాంటిది పెడతాడు. ఇంకే సదుపాయాలూ ఉండవు. ఈ లోగా ఏదన్నా అవసరం పడి, అయిదో, పదో తీసుకుంటే, ఆ వార అదనంగా పని చేయవలసి ఉంటుంది. పిల్లలు పని చేయడానికి అభ్యంతరం లేదు కానీ, గుత్తేదారు వారికి డబ్బు లివ్వడు. బిస్కెట్లిస్తాడు. ఒక కుటుంబంలోని నలుగురు పెద్దవాళ్ళు నాలుగు

వేలు తీసుకుంటే, ఆ నలుగురూ ఒకే చోట పని చేస్తారన్న గ్యారంటీ లేదు.

లచ్చమ్మ సంగతి సరిగ్గా అలానే జరిగింది. నర్సింలు హైదరాబాద్‌లో రోడ్డు పని చేస్తున్నాడు. లచ్చమ్మ అక్కలేరు పనిలో ఉంది. ఇక్కడి కొచ్చే నాటికీ లచ్చమ్మకు నాలుగో నెల. వచ్చి నాలుగు మాసాలయింది. ఈ నాలుగు నెలల్లోనూ, లచ్చమ్మకు మొగుడి సంగతి ఏమీ తెలియదు. ఒక వేళ ఉత్తరం రాద్దామన్నా, నర్సింలు అడ్రసు లచ్చమ్మకు తెలియదు. తెలిసిన గుత్తేదారు కానీ, మేస్త్రీ కానీ లచ్చమ్మకి సంగతి చెప్పరు.

ఎనిమిది నెలల గర్భవతి చిటచిట లాడే ఎండలో రాళ్ళు పగలి గొట్టడమూ, కొట్టిన రాళ్ళను ఏరి తట్టల్లోకి సర్దడమూ చేయవలసిన పనేనా? క్షణం పాలు మారితే బండ బూతులు తిట్టే గుత్తేదారు, వాడి కను సన్నల్లో మెలగుతూ, వాడి కనుకూలంగా పనులు నడిపించే మేస్త్రిగారు లచ్చమ్మ లాంటి వారి మీద ఒక కన్ను కాదు, రెండు కళ్ళూ వేసి ఉంచుతారు. ఎందుకనా? లచ్చమ్మ కను ముక్కు తీరు తిన్నగా ఉంటుంది కనక!

"ఎయ్యి తీసినా, నాలుగు నెల్లాయె. ఇంక నాల్గు నెల్లు దొరకాడ ఉండాలె. దొర సెప్పింది సెయ్యాలె. ఈ పాడు పొట్ట నన్ను నిఃబడ నీయక పోయె. కూకోనీక పోయె, బిడ్డా. ఒంగోని ఎట్టా పని సేత్తును. బిడ్డా" అని లబ్బువున్నది లచ్చమ్మ.

"నానీ! మన దగ్గర డబ్బెంత ఉందిరా?"

మా చిన్నవాడు సాభిప్రాయంగా నా వేపు చూశాడు. చూసి—

"సుమారుగా 7—8 వందల దాకా—"

గుత్తేదారును కలుసుకుని అడిగాను.

"లచ్చమ్మకు వెయ్యిచ్చారు. నాలుగు మాసాలు పని చేసింది. ఇంకో నాలుగు మాసాలు మీ దగ్గర పని చేయాలి. కానీ. చూస్తున్నారు కదా! ఆ మిగిలిన అయిదు వందలు నే నిస్తాను—లచ్చమ్మను విడిచి పెడతారా?" అన్నాను.

సాధారణంగా ఇలాంటి బేర సారాలకు గుత్తేదారు లొప్పుకోరట. కానీ ఇతగాడు ఒప్పుకున్నాడు. అతనికి అయిదు వందలూ చెల్లించాను. నే నెందుకు లచ్చమ్మను విడిచి పెట్టిందీ తెలీక నలుగురూ నాలుగు రకాల గుసగుస లాడుకున్నారని ఆ తరవాత తెలిసింది! అందరి దగ్గర సెలవు తీసుకుని లచ్చమ్మ మాతో వచ్చింది.

ఆ రోజూ, ఆ మొన్నాడూకూడా లచ్చమ్మ మాతోనే ఉంది. రెండో రోజు మధ్యాహ్నం 'నిజాంబాదు' పోతానన్నది. అక్కడున్న రెండో తమ్ముడి దగ్గర రెండు రోజులుండి 'అయిద్రాబాద్' వెడతానన్నది.

బస్సు దాకా వచ్చి ఆమె నెక్కించాను. ఇంకో పాతిక రూపాయలు లచ్చమ్మ కిచ్చాను.

"సచ్చి నీ బిడ్డనై పుడతా, దొరా" అన్నది లచ్చమ్మ నా చేతుల్ని కళ్ళకు అద్దుకుంటూ.

• • • •

నేను మళ్ళీ మొదటి కొస్తున్నా. నాలుగైదేళ్ళుగా— మరీ ఖచ్చితంగా చెప్పాలంటే ఐదేళ్ళుగా—నాకు దేవుని చూడాలని ఉంది కానీ, ఇంత వరకూ చూడలేక పోయాను. ఇందులో లచ్చంగా దేవుని తప్పే ఉన్నదని నే ననడం లేదు. నేనూ అంత సీరియస్‌గా ప్రయత్నం చేయలేదనుకోండి. చేసినట్లయితే కనిపించేవాడే నేమో మరి!

ఒక రోజు రాత్రి బాగా పొద్దు పోయాక, ఏదో చప్పుడయితే లేచి కూచున్నాను. తలుపు దగ్గర ఎవరో తారట్లాడుతూ కనిపించారు.

"ఎవరది?" అన్నాను.

"నీ పేరు ఫలానా, యేనా? నీ కోసమే వెదుక్కుంటూ వస్తున్నాం. నువ్వేనా దేవుణ్ణి చూడా లనుకుంటున్నది?" అన్నారు వారు.

"అవునండీ!" అన్నాను!

"నీకు పిచ్చా? చాదస్తమా? దేవుణ్ణి సరాసరిగా ఎవ్వరూ చూడలేరయ్యా. నాయనా! మామాట విను అసలు అలాంటి కోరిక కోరడమే పొరపాటు."

"ఇన్నిటికీ తమ రెవరు?" అన్నాను, కాస్త అనుమానం వేసి.

"మేం దేవదూతలం" అన్నారు వారిద్దరూ.

"ఎందు కొచ్చారు?" అన్నాను.

"తమకీ సంగతి చెబుదామనీ" అన్నాడు రెండో దేవదూత.

"దేవుడు కనిపించక పోతే మానె ఆయన చాయ లన్నా అంశాలన్నా కనపడవద్దా? 'ఉదకం నారాయణ స్వరూపం' అన్నారు. ఎండా కాలంలో ఈ నారాయణ

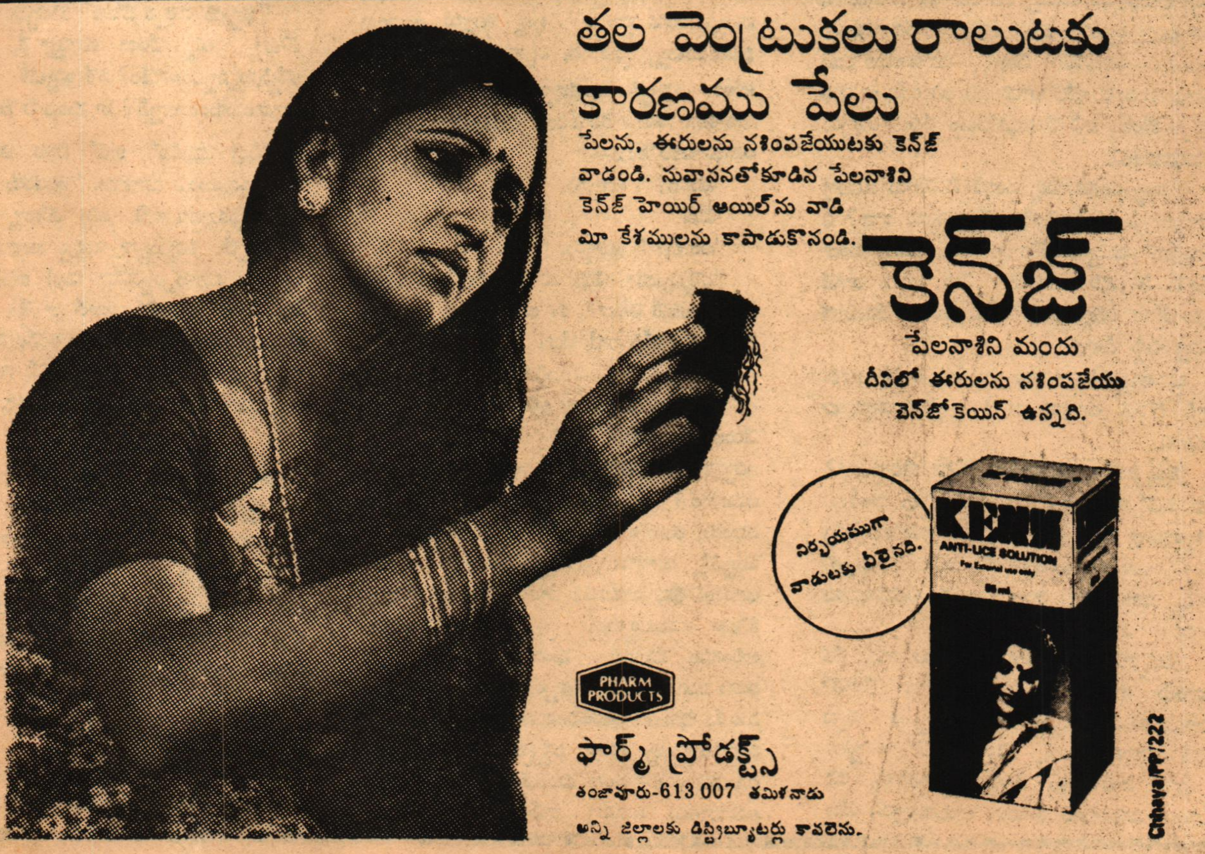

అహం బ్రహ్మాస్మి

మతం చీకట్లు కమ్మి
జనమేధం చేయిస్తే
మమతల పాశాలు తెగి
మానవతే నశియిస్తే
అహం బ్రహ్మాస్మి అంచు
అధమ చరిత విర్రవీగు.
మత్తుమందు మభ్య జగతి
సచ్చరిత్ర పులుముకోగ
కుటిల మతులు కూర్మి నెగడి
నర్మ కర్మ లెరిగి నడువ
నాగరికం నా జూకుగ
నడివీధిన నాట్యమాడె.
రొమ్ము విరిచి కొమ్ము కాచి
క్రౌర్యం పురులు విప్పె పొరలు తొలగె
మీసం మెలి వేసి నడిచె
పౌరుషాన పులస్త్యుండు
నర్మగర్భు డెవరిదరిన

కాకపోదు
...నాని తెరువు
...కాను పదవి కొరకు.
...ల్లు కాదు ముసుగు చాలు
...కోలం కాదు మానవ ప్రాణంచాలు
...వ ఈ ధరిత్రి నింపుదాక
...ఈ యజ్ఞం కొనసాగుగాక
...ంతదాక సమస్త
...పమద గణం
...ను, నీ చేతను, నడి చేత
నామం భజియింప జేయు
ప్రాభవ ప్రాచుర్యానికి
నాగరికం దాసోహం
పురులు విప్పు క్రౌర్యానికి
ప్రాణులు బలిదానం
ఆట విడువు అగుదాక
అభినివేశ భేషజాల అహం బ్రహ్మాస్మి
అన్యధా శరణం నాస్తి.

డా. ఇందుర్తి ప్రభాకర రావు

స్వరూపం చాలా మందికి కనిపించడం లేదు. 'అన్నం పరబ్రహ్మ స్వరూపం' అన్నారు. అన్ని కాలాల్లోనూ ఎక్కువ మందికి ఈ పరబ్రహ్మ స్వరూపంకూడా కనిపించడం లేదు. నేను కోరుకునే దేమిటంటే, అన్ని కాలాల్లోనూ సమస్త జనానికి ఈ నారాయణ, పరబ్రహ్మ స్వరూప దర్శన భాగ్యం కొరత లేకుండా లభించాలి అని! నేను దేవుణ్ణి చూడాలనుకోవడం కూడా ఇందుకే! ఇదేదోకూడని పని అని కానీ, అనుచిత మైన కోరికని కానీ నే ననుకోవటం లేదు'' అన్నాను దేవదూతలతో.

''వాళ్ళ సంగతీ, వీళ్ళ సంగతీ నీ కెందు కయ్యా బాబూ? నీ క్కావలసిందేమిటో నువ్వడగ రాదా? నీ ఏడుపేదో నువ్వేడుచుకోరాదా? నేను కడుపు నిండా తింటే నీ ఆకలి తీరుతుందా? నేను మందు తాగితే నీకు రోగం తగ్గుతుందా?'' అని మొదటి దేవదూత నన్ను నిగ్గ దీశాడు.

ఆ తర్కానికి నా తల చిటచిట లాడిపోయింది. వాడి ధోరణి చూశాక నా కింకా అనుమానంకూడా కలిగింది.

'వీడు సిసలైన దేవదూతడేనా? లేక నకిలీ సరుకా? అని మరో టేమిటంటే, ఈ భూలోకపు రాజకీయ కశ్మలమంతా దేవదూతల దాకా ఎప్పుడు పాకిందా అన్నీ ఇన్ని అనుమానాలు కడుపులో ఉంచుకుని వీళ్ళతో ఆట్టే మాట్లాడక పోవడమే మంచిదనిపించింది నాకు!

''ఏవర్రా! నా క్కావలసింది దేవుడు కానీ, దేవ దూతలు కాదు. ఇప్పటికే అనవసరంగా మీతో చాలా వాగాను. ఇక నన్ను విసిగించొద్దు, నా నిద్ర పాడు చేయనూ వద్దు. వెళ్ళి రండి'' అన్నాను.

నాకు హితోపదేశం చేసిన దేవదూతగారు, తన మాట విననందుకు రుసరుస లాడుతున్నారని నేను అనుమానించాను.

దేవదూతలు వెళ్ళిపోయిన రెండో రోజునో— లేకపోతే మూడో రోజునో మరి—

ఒక తీయని వాసన అంతటా అలముకున్నట్టు, రుచు లూరే కాంతి పుంజాలు నిలువునా ముంచెత్తి నట్లు, రంగు రంగుల నిశ్శబ్ద శబ్దాలు అందంగా వికసించినట్లు, ప్రశాంత, నిశ్శాంత సుఖాంత స్వప్న శకలం నక్షత్ర మండలాల నుంచి దిగి వచ్చిగా సుతారంగా కను రెప్పలను చుంబించి నట్లుగా అనుభూతికిలోనయి—

''ఎవరది?'' అన్నాను.

''నేనే!''

''అంటే?'' అన్నాను.

''నన్నెప్పుడూ నీవు చూడనే లేదా? నే నసలు నీకు తెలియనే తెలీదా? ఈ అనుభూతులు ఎపుడూ నీ అనుభవంలోకి రానే లేదా!''

''వచ్చాయి. ఈ తీయని వాసనను ఆ నాడు ఆ వానలో తడిసిన అవ్వ ఆప్యాయతతో నా తలను చేతుల్లోకి తీసుకుని, కన్నబిడ్డ కిచ్చినట్లుగా ఓడిక్కి ఇచ్చినపుడు అనుభవించాను. ఆ రిక్షా డ్రైవరు అనురాగంతో నాచేతుల్ని స్పృశించి, నా వేపు చూసి నపుడు, రుచు లూరే ఈ కాంతి పుంజాలను అతని కన్నుల్లో చూశాను. నన్ను తాకాలన్న కోరికను అణుచుకోలేక, తాకడానికి సాహసించలేక నా చొక్కా కొసను ముట్టుకున్న బ్రహ్మజీని, అపారావును ఆలింగనం చేసుకుని, ముద్దు పెట్టుకున్నప్పుడు రంగు రంగుల నిశ్శబ్ద శబ్దాలు అందంగా వికసించట మంటే ఏమిటో అనుభవించాను. ప్రశాంత నిశాంత సుఖాంత స్వప్న శకలం, నక్షత్ర మండలాల నుంచి దిగి వచ్చి సుతారంగా కనురెప్పల్ని చుంబించినప్పటి అనుభూతిని, లచ్చుమ్మ నాచేతుల్ని తన కనులకు అద్దుకున్నప్పుడు అనుభవించాను. ఇంతేకాదు అనురాగం కారుణ్యం, నిర్మలత్వం,లాలిత్యం, సూనృతం, ఉన్న అన్ని చోట్లా, అన్ని వేళలా, ఇలాంటి సంవేదనలను అనుభవిస్తూనే ఉన్నాను'' అన్నాను.

''ఇప్పుడు సరైన దోవలో కొచ్చావు. నన్ను అన్ని చోట్లా అన్ని వేళలా చూస్తూనే, నా కోసం అన్వేషిస్తున్నానంటావేం? సరే ఇన్నిటికీ నన్నెందుకు చూడాలనుకుంటున్నావ్? నా నుంచి నీ కేం కావాలి?''

''నీవు దేవుడివో కాదో నాకు తెలీదు'' అని ఆగి, పరకాయించి చూశాను. ''ఇదివరకు నిన్నెప్పుడూ చూడలేదుకూడా. కానీ అన్ని చోట్లా నిన్ను నేను చూస్తూనే ఉన్నట్లుగా నువ్వు బుకాయిస్తున్నావ్. ఒక వేళ చూస్తున్నానేమో మరి! అదలా ఉండనీ. నీవు నిజంగా దేవుడివే అయితే నా కేం కావాలో, నీ వీపాటికే గ్రహించి ఉండాలి. ఒక వేళ నీవు దేవుడివి కాకపోయినా, నా క్కావలసిందేమిటో చెప్పడం వల్ల నష్టమేమీ లేదు. నా క్కావలసిందిదీ.

న కామయేహం గతి మీశ్వరాణాం
అష్ట ర్ధియుక్తా మపునర్భవం వా
ఆర్తిం ప్రపద్యే ఖిల' దుఃఖభాజా
మంతః స్థితో యేన భవంత్య దుఃఖాః

(పుణ్య పురుషులు చక్రవర్తులై అనుభవించే అష్ట ఐశ్వర్యాలను, కోరను. మోక్షం నాకు అక్కర లేదు. నా కోరిక ఇంత మాత్రమే! లోకంలోని దుఃఖ పీడితు లందరి హృదయాలలో నేను ఉండాలి. వారి బాధలన్నీ నేను అనుభవించి అయినా సరే వారి దుఃఖాన్ని నేను పోగొట్టాలి.)

అందుకే—ఇలా చేసేందుకే—చేసే శక్తిని పొందేందుకే నేను దేవుణ్ణి చూడాలనుకుంటున్నాను. ✱